

ALLEA

ALL European
Academies

integrity | in'

1 the quality of being h
integrity.

Europos elgesio kodeksas mokslinių tyrimų etikos klausimais

PATAISYTAS LEIDIMAS

Europos elgesio kodeksas mokslinių tyrimų etikos klausimais
Pataisytas leidimas

Šį kodeksą Berlyne paskelbė
visos Europos akademijos (ALLEA)

c/o Berlin-Brandenburg Academy of Sciences and Humanities
Jaegerstr. 22/23
10117 Berlin, Germany

secretariat@allea.org
www.allea.org

Maketavo Susana Irlas
Viršelio nuotrauka – iStock

©ALLEA - All European Academies, Berlynas 2018 m.

Visos teisės saugomos. Platinti, įskaitant ištraukas, leidžiama švietimo, mokslo ir privačiais tikslais, jei cituojamas šaltinis. Jei platinti norima komerciniais tikslais, reikia gauti ALLEA leidimą.

Disclaimer:

Please note that while great care was taken to ensure the accuracy of the present translation of the European Code of Conduct for Research Integrity some slight deviation in meaning may be possible. Please refer to the original English-language version of [The European Code of Conduct for Research Integrity](#), published by ALLEA in Berlin in 2017, for the precise wording.

Acknowledgements:

ALLEA would like to thank the European Commission Translational Services for the translation and Andrius Bernotas (Lithuanian Academy of Sciences) for an additional review on the precise research integrity language.

Turinys

Preambulė	3
1. Principai	4
2. Geroji mokslinių tyrimų praktika	5
3. Mokslinių tyrimų etikos normų pažeidimai	9
1 priedas. Pagrindiniai ištekliai	12
2 priedas. Peržiūros procesas ir suinteresuotųjų subjektų sąrašas	14
3 priedas. ALLEA mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė	16

Preambulė

Moksliniai tyrimai – tai siekis žinių, gaunamų sistemiskai tiriant ir mąstant, stebint ir eksperimentuojant. Nors skirtingose mokslo srityse gali būti taikomi skirtingi metodai, visais jais siekiama pagerinti mūsų supratimą apie save ir pasaulį, kuriame gyvename. Todėl Europos elgesio kodeksas mokslinių tyrimų etikos klausimais taikomas visų mokslo ir akademinų sričių moksliniams tyrimams.

Moksliniai tyrimai yra nereta veikla, vykdoma akademinėje, pramonės ir kitose aplinkose. Ji apima tiesioginį arba netiesioginį bendradarbiavimą, kuris dažnai kerta socialines, politines ir kultūrinės ribas. Ji grindžiama laisve iškelti mokslinių tyrimų klausimus, kurti teorijas, rinkti empirinius duomenis ir panaudoti tinkamus metodus. Todėl moksliniai tyrimai remiasi tyrėjų bendruomenės darbu ir geriausiu atveju plėtojasi nepriklausomai nuo juos užsakusių šalių spaudimo ir nuo ideologinių, ekonominių ar politinių interesų.

Pagrindinė tyrėjų bendruomenės atsakomybė – nustatyti mokslinių tyrimų principus, apibrėžti tinkamo elgesio atliekant mokslinius tyrimus kriterijus, siekti kuo aukštesnės mokslinių tyrimų kokybės ir visavertiškumo ir tinkamai reaguoti į mokslinių tyrimų etikai kylančias

grėsmes ar jos normų pažeidimus. Pagrindinis šio elgesio kodekso tikslas – padėti tyrėjų bendruomenei įgyvendinti šią atsakomybę ir būti jos savireguliacijos sistema. Šiame kodekse aprašomi profesiniai, teisiniai ir etiniai išipareigojimai ir pripažįstama institucinės aplinkos, kurioje rengiami moksliniai tyrimai, svarba. Todėl šis elgesio kodeksas yra svarbus ir taikytinas viešosiomis lėšomis finansuojamiems ir privatiems moksliniams tyrimams, kartu pripažįstant teisėtus jo įgyvendinimo apribojimus.

Vertybių ir principų, reguliuojančių mokslinius tyrimus, aiškinimui įtakos gali turėti socialiniai, politiniai ar technologiniai ir mokslinių tyrimų aplinkos pokyčiai. Todėl tyrėjų bendruomenei skirtas veiksmingas elgesio kodeksas yra kintantis dokumentas, kuris yra nuolat atnaujinamas ir kurį įgyvendinant atsižvelgiama į vietos ar nacionalinius skirtumus. Tyrėjai, akademijos, mokslininkų draugijos, finansavimo agentūros, viešosios ir privačios mokslinius tyrimus atliekančios organizacijos, leidėjai ir kitos atitinkamos įstaigos kiekviena savaip atsakinga, kad būtų laikomasi šios praktikos ir principų, kuriais ji pagrįsta, ir jie skatinami.

1. Principai

Geroji mokslinių tyrimų praktika remiasi pagrindiniais mokslinių tyrimų etikos principais. Tyrėjai jais vadovaujasi dirbdami ir sprenddami moksliniams tyrimams būdingas praktines, etikos ir intelektines problemas.

Šie principai yra:

- **Patikimumo** taikomas užtikrinant mokslinių tyrimų kokybę, susijusią su planavimu, taikomais metodais, analize ir išteklių naudojimu.
- **Sąžiningumo** taikomas skaidriai, teisingai, išsamiai ir nešališkai plėtojant, vykdamas ir recenzuojant mokslinius tyrimus, teikiant jų ataskaitas ir apie juos pranešant.
- **Pagarbos** kolegoms, mokslinių tyrimų dalyviams, visuomenei, ekosistemoms, kultūros paveldui ir aplinkai.
- **Atskaitomybės** už mokslinius tyrimus nuo jų sumanymo iki skelbimo, už jų valdymą ir organizavimą, mokymus, vadovavimą, konsultavimą ir platesnį jų poveikį.

2. Geroji mokslinių tyrimų praktika

Gerąją mokslinių tyrimų praktiką apibūdina šiais aspektais:

- Mokslinių tyrimų aplinkos,
- Mokymų, vadovavimo ir konsultavimo,
- Mokslinių tyrimų procedūrų,
- Apsaugos priemonių,
- Duomenų tvarkymo praktikos ir valdymo,
- Bendradarbiavimu grindžiamo darbo,
- Skelbimo ir sklaidos,
- Recenzavimo, vertinimo ir redagavimo.

2.1 Mokslinių tyrimų aplinka

- Mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos skatina įsisąmoninti ir užtikrina vyraujančią mokslinių tyrimų etikos kultūrą.
- Mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos yra lyderės nustatant aiškią politiką ir procedūras, susijusias su gerąja mokslinių tyrimų praktika, taip pat skaidriai ir tinkamai nagrinėjant pažeidimus.
- Mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos remia tinkamą visų formų duomenų ir mokslinių tyrimų medžiagos (įskaitant kokybinius ir kiekybinius duomenis, protokolus, procesus, kitus mokslinių tyrimų artefaktus ir susijusius metaduomenis),

būtinų atkuriamumui, atsekamumui ir atskaitomumui užtikrinti, valdymo ir apsaugos infrastruktūrą.

- Mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos remia atvirą ir atkuriamą tyrėjų sandymo ir paaukštinimo praktiką.

2.2 Mokymai, vadovavimas ir konsultavimas

- Mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos užtikrina, kad tyrėjai būtų griežtai mokomi, kaip planuoti mokslinius tyrimus, taikyti metodus ir atlikti analizę.
- Mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos rengia tinkamus ir reikiamus mokslinių tyrimų etikos normų mokymus siekdamas užtikrinti, kad visi suinteresuotieji asmenys būtų supažindinti su atitinkamais kodeksais ir taisyklėmis.
- Tyrėjai per visą savo karjerą, nuo jauniausiųjų iki aukščiausio akademinio laipsnio, mokosi mokslinių tyrimų etikos normų.
- Vyresnieji tyrėjai, mokslinių tyrimų vadovai ir konsultantai vadovauja savo komandų nariams ir teikia jiems konkrečias rekomendacijas ir mokymus, kaip tinkamai plėtoti, planuoti ir susisteminti savo mokslinių tyrimų veiklą ir puoselėti

mokslinių tyrimų etikos kultūrą.

2.3 Mokslinių tyrimų procedūros

- Plėtodami mokslinių tyrimų sumanymus tyrėjai atsižvelgia į naujausius pasiekimus.
- Tyrėjai kruopščiai ir gerai apgalvotai planuoja, atlieka, analizuoja ir dokumentuoja mokslinius tyrimus.
- Tyrėjai tinkamai ir principingai naudoja moksliniams tyrimams skirtas lėšas.
- Tyrėjai atvirai, sąžiningai, skaidriai ir tiksliai skelbia mokslinių tyrimų rezultatus ir jų aiškinimą, taip pat užtikrina duomenų ar išvadų konfidencialumą, kai teisėtai to reikalaujama.
- Tyrėjai praneša savo darbo rezultatus laikydamiesi savo dalyko normų ir taip, kad juos, kai įmanoma, būtų galima patikrinti ir atkurti.

2.4 Apsaugos priemonės

- Tyrėjai laikosi su jų dalyku susijusių kodeksų ir taisyklių.
- Tyrėjai pagarbiai ir rūpestingai elgiasi su mokslinių tyrimų objektais, nesvarbu, ar tai būtų žmonės, gyvūnai, kultūros, biologiniai, aplinkos ar fiziniai objektai, ir laikosi teisinių ir etinių nuostatų.
- Tyrėjai deramai atsižvelgia į bendruomenės, bendradarbių ir kitų su jų moksliniais tyrimais susijusių subjektų sveikatą, saugą ir gerovę.
- Mokslinių tyrimų protokoluose atsižvelgiama ir reaguojama į turinčius

reikšmę amžiaus, lyčių, kultūros, religijos, etninės kilmės ir socialinės klasės skirtumus ir jautriai į juos reaguojama.

- Tyrėjai identifikuoja ir valdo su jų moksliniais tyrimais susijusias galimas žalias ir pavojus.

2.5 Duomenų tvarkymo praktika ir valdymas

- Tyrėjai, mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos užtikrina tinkamą visų duomenų ir mokslinių tyrimų medžiagos, įskaitant neskelbtus duomenis, valdymą, priežiūrą ir patikimą išlaikymą pagrįstą laikotarpį.
- Tyrėjai, mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos užtikrina, kad galimybė susipažinti su duomenimis būtų kuo atviresnė ribojant ją tik tiek, kiek reikia, ir kiek įmanoma atitiktų duomenų tvarkymui taikomus aptinkamumo, prieinamumo, sąveikumo ir pakartotinio naudojimo principus.
- Tyrėjai, mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos teikia skaidrią informaciją apie tai, kaip susipažinti su jų duomenimis ir mokslinių tyrimų medžiaga arba jais naudotis.
- Tyrėjai, mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos duomenis pripažįsta teisėtais mokslinių tyrimų produktais, kuriuos galima cituoti.
- Tyrėjai, mokslinių tyrimų įstaigos ir organizacijos užtikrina, kad į visas su mokslinių tyrimų rezultatais susijusias sutartis ar susitarimus būtų įtraukta teisinga ir sąžininga nuostata dėl mokslinių tyrimų

rezultatų naudojimo, nuosavybės ir (arba) apsaugos pagal intelektinės nuosavybės teises.

2.6 Bendradarbiavimu grindžiamas darbas

- Bendradarbiaujantys mokslinių tyrimų srityje visi partneriai prisiima atsakomybę už mokslinių tyrimų etiką.
- Bendradarbiaujantys mokslinių tyrimų srityje visi partneriai nuo pat pradžių susitaria dėl mokslinių tyrimų tikslų ir dėl to, kad apie jų mokslinius tyrimus būtų pranešama kuo skaidriai ir atviriau.
- Pradėdami bendradarbiauti visi partneriai oficialiai susitaria dėl lūkesčių ir standartų, susijusių su mokslinių tyrimų etika, taikytinų teisės aktų ir taisyklių, bendradarbių intelektinės nuosavybės apsaugos ir konfliktų sprendimo ir galimų netinkamo elgesio atvejų nagrinėjimo procedūrų.
- Bendradarbiaujantiems mokslinių tyrimų srityje visiems partneriams yra tinkamai pranešama su jais konsultuojamasi apie mokslinių tyrimų rezultatų pateikimą skelbti.
- Visi autoriai yra visiškai atsakingi už publikacijos turinį, jeigu nurodyta kitaip.
- Visi autoriai susitaria dėl autorystės eilės tvarkos ir pripažįsta, kad pati autorystė grindžiama svarbiu įnašu planuojant mokslinius tyrimus, renkant atitinkamus duomenis, analizuojant ar aiškinant rezultatus.

• Autoriai užtikrina, kad jų kolegos galėtų laiku, atvirai, skaidriai ir tiksliai susipažinti su jų darbais, išskyrus tuos atvejus, kai susitarta kitaip, ir sąžiningai teikia informaciją plačiau visuomenei, tradicinei ir socialinei žiniasklaidai.

• Autoriai pripažįsta svarbų kitų asmenų, įskaitant bendradarbius, padėjėjus ir finansuotojus, kurie darė atitinkamą įtaką atliekant nurodytus mokslinius tyrimus, darbą ir intelektinį įnašą ir teisingai cituoja susijusius darbus.

• Visi autoriai atskleidžia bet kokius interesų konfliktus ir nurodo finansinę ar kitokio pobūdžio paramą moksliniams tyrimams atlikti ar jų rezultatams skelbti.

• Autoriai ir leidėjai skelbia taisyms arba prirėikus atšaukia darbą; su tokiais veiksmams susiję procesai yra aiškūs, o priežastys konkrečiai nurodomos; autoriai yra teigiamai vertinami, jei nedelsdami pateikia taisyms po paskelbimo.

• Autoriai ir leidėjai laiko, kad skelbti ir platinti neigiamus rezultatus tiek pat pagrįsta, kiek ir teigiamas išvadas.

• Tyrėjai laikosi tokių pat kriterijų kaip pirmiau nurodytieji, mokslinių tyrimų išvadas skelbdami tiek prenumeruojamame, tiek atviros prieigos žurnale ar kokiam nors kitame leidinyje.

2.8 Recenzavimas, vertinimas ir redagavimas

- Teikdami rekomendacijas dėl mokslinių tyrimų rezultatų, juos recenzuodami ir vertindami tyrėjai atsakingai vykdo savo įsipareigojimus tyrėjų bendruomenei.
- Tyrėjai skaidriai ir pagrįstai recenzuoja ir vertina skelbti teikiamus mokslinių tyrimų rezultatus, finansavimą, tyrėjų skyrimą, paaukštinimą ar atlygio nustatymą.
- Į interesų konfliktą patekę recenzentai arba redaktoriai nedalyvauja priimant sprendimus dėl mokslinių tyrimų rezultatų skelbimo, finansavimo, tyrėjų skyrimo, paaukštinimo ar atlygio nustatymo.
- Recenzentai užtikrina konfidencialumą, jei nėra išankstinio patvirtinimo dėl informacijos atskleidimo.
- Recenzentai ir redaktoriai gerbia autorių ir pareiškėjų teises ir prašo leidimo naudotis paskelbtomis idėjomis, pateiktais duomenimis ar jų aiškinimu.

3. Mokslinių tyrimų etikos normų pažeidimai

Labai svarbu, kad tyrėjai įsisavintų su jų sritimi susijusias žinias, metodus ir etikos praktiką. Jei nesilaikoma gerosios mokslinių tyrimų praktikos, tai pažeidžiama profesinė atsakomybė. Dėl to nukenčia mokslinių tyrimų procesai, prastėja tyrėjų tarpusavio santykiai, mažėja pasitikėjimas moksliniais tyrimais ir jų patikimumas, eikvojami ištekliai ir gali būti daroma nereikalinga žala mokslinių tyrimų objektams, naudotojams, visuomenei arba aplinkai.

3.1 Netinkamas elgesys atliekant mokslinius tyrimus ir kita nepriimtina praktika

Netinkamas elgesys atliekant mokslinius tyrimus tradiciškai apibrėžiamas kaip išgalvojimas, klastojimas ar plagijavimas (angl. fabrication, falsification, or plagiarism, FFP) siūlant, atliekant ar recenzuojant mokslinius tyrimus arba pranešant jų rezultatus.

- **Išgalvojimas** – rezultatų prasimanymas ir jų užfiksavimas tarsi jie būtų tikri.
- **Klastojimas** – manipuliavimas mokslinių tyrimų medžiaga, įranga ar procesais arba duomenų ar rezultatų keitimas, praleidimas ar nuslėpimas be pateisinamos priežasties.
- **Plagijavimas** – naudojimas kitų žmonių darbais ar mintimis tinkamai nenurodant originalaus šaltinio ir taip pažeidžiant pirminio (-ių) autoriaus

(-ių) teises į savo intelektualinės veiklos rezultatus.

Šių trijų rūšių pažeidimai laikomi ypač sunkiais, nes dėl jų iškreipiamas mokslinių tyrimų rezultatų registravimas. Esama ir daugiau sugeraja mokslinių tyrimų praktika susijusių pažeidimų, dėl kurių mokslinių tyrimų arba tyrėjų etiškumu imama abejoti. Be tiesioginių šiame elgesio kodekse nurodytų su geraja mokslinių tyrimų praktika susijusių pažeidimų, kito nepriimtino elgesio pavyzdžiai, nevardijant visų, yra šie:

- Manipuliavimas autoryste arba kitų tyrėjų vaidmens menkinimas publikacijose.
- Ankstesnių savo publikacijų esminių dalių, įskaitant vertimus, pakartotinis skelbimas tinkamai nepripažįstant arba nenurodant originalo (saviplagijavimas).
- Atrankusis citavimas siekiant pabrėžti savo išvadą arba įtikinti redaktoriams, recenzentams ar kolegoms.
- Mokslinių tyrimų rezultatų nepateikimas.
- Sąlygų kelti pavojų mokslinių tyrimų procesų nepriklausomumui sudarymas finansuotojams ir (arba) rėmėjams arba tendencingas rezultatų pranešimas.
- Nereikalingas tyrimo bibliografijos išplėtimas.
- Tyčinis tyrėjo kaltinimas netinkamu elgesiu

ar kitais pažeidimais.

- Netinkamas mokslinių tyrimų laimėjimų pristatymas, išvadų svarbos ir praktinio taikymo pervertinimas.
- Netinkamas kliudymas kitų tyrėjų darbui ar gaišinimas.
- Piktnaudžiavimas vyresniškumu siekiant skatinti mokslinių tyrimų etikos normų pažeidimus.
- Kitų asmenų galimai padarytų mokslinių tyrimų etikos normų pažeidimų ignoravimas arba netinkamo institucijų atsako į netinkamą elgesį ar kitus pažeidimus dangstymas.
- Žurnalų, dėl kurių prastėja mokslinių tyrimų kokybės kontrolė (agresyvaus pobūdžio žurnalų), steigimas arba rėmimas.

Sunkiausiai nepriimtinos praktikos atvejais taikomos sankcijos, tačiau bent jau turi būti dedamos visos pastangos jos išvengti, užkirsti jai kelią ir ją sustabdyti rengiant mokymus, prižiūrint ir konsultuojant, taip pat kuriant teigiamą ir palankią mokslinių tyrimų aplinką.

3.2 Pažeidimų ir kaltinimų netinkamu elgesiu nagrinėjimas

Įvairiose šalyse taikomos skirtingos nacionalinės arba institucinės su gerąja mokslinių tyrimų praktika susijusių pažeidimų arba kaltinimų netinkamu elgesiu nagrinėjimo gairės. Vis dėlto visuomenė ir tyrėjų bendruomenė yra visada suinteresuotos, kad pažeidimai būtų nagrinėjami nuosekliai ir skaidriai. Į kiekvieną tyrimo procesą reikia įtraukti toliau išvardytus principus.

Etika

- Tyrimai yra išsamūs, jie atliekami sąžiningai ir tikslingai užtikrinant tikslumą, objektyvumą ir visapusiškumą.
- Procedūroje dalyvaujančios šalys praneša apie bet kokius atliekant tyrimą galinčius kilti interesų konfliktus.
- Imamasi priemonių užtikrinti, kad tyrimai būtų atliekami tol, kol pasiekiamos išvados.
- Siekiant apsaugoti tyrime dalyvaujančius asmenis procedūros vykdomos konfidencialiai.
- Atliekant tyrimus institucijos gina informatorių teises ir užtikrina, kad jų karjeros perspektyvoms nekiltų pavojaus.
- Bendrosios su gerąja mokslinių tyrimų praktika susijusių pažeidimų nagrinėjimo procedūros yra viešai prieinamos, siekiant užtikrinti jų skaidrumą ir vienodumą.

Sąžiningumas

- Tyrimai atliekami laikantis tinkamos procedūros ir sąžiningai visų šalių atžvilgiu.
- Atliekant mokslinius tyrimus netinkamu elgesiu kaltinamiems asmenims pateikiama išsami informacija apie jiems pateiktus kaltinimus ir sąžiningai leidžiama į juos atsakyti ir pateikti įrodymų.
- Prieš asmenis, kuriems pateikti kaltinimai dėl netinkamo elgesio yra patvirtinti, imamasi pažeidimo sunkumui proporcingų veiksmų.
- Kai tyrėjams pateikti kaltinimai dėl netinkamo elgesio panaikinami, imamasi

atitinkamų atkuriamųjų veiksmų.

- Netinkamu elgesiu atliekant mokslinius tyrimus kaltinamas asmuo laikomas nekaltu, kol neįrodoma kitaip.

1 priedas. Pagrindiniai ištekliai

All European Academies (2013). "Ethics Education in Science". Statement by the ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics.

www.allea.org/wp-content/uploads/2015/07/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf [Žiūrėta 2017 m. kovo 14 d.]

AllTrials: Trials Registration and Reporting Platform.

<http://www.alltrials.net/find-out-more/> [Žiūrėta 2017 m. kovo 14 d.]

American Association for the Advancement of Science (2017). The Brussels Declaration: Ethics and Principles for Science & Society Policy-Making.

<http://www.sci-com.eu/main/docs/Brussels-Declaration.pdf?58b6e4b4> [Žiūrėta 2017 m. kovo 14 d.]

Committee on Publication Ethics COPE. Guidelines.

<http://publicationethics.org/resources/guidelines> [Žiūrėta 2017 m. kovo 14 d.]

Data Citation Synthesis Group, Martone M. (ed.) (2014). Joint Declaration of Data Citation Principles. San Diego, CA: FORCE11.

<https://www.force11.org/group/joint-declaration-data-citation-principles-final> [Žiūrėta 2017 m. kovo 14 d.]

EQUATOR Network: Reporting Guidelines to enhance the quality and transparency of health research.

<https://www.equator-network.org/> [Žiūrėta 2017 m. kovo 13 d.]

EUDAT. Collaborative Data Infrastructure: Guidelines on data management.

<https://eudat.eu/data-management> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

InterAcademy Partnership (2016). "Doing Global Science: A Guide to Responsible Conduct in the Global Research Enterprise". Princeton University Press.

<http://interacademycouncil.net/24026/29429.aspx> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

International Committee of Medical Journal Editors. Defining the Role of Authors and Contributors.

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) and Global Science Forum (2007). Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct.

<https://www.oecd.org/sti/sci-tech/40188303.pdf> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

Research Data Alliance RDA (2016). RDA/WDS Publishing Data Workflows WG Recommendations.

<http://dx.doi.org/10.15497/RDA00004> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

Research Data Alliance RDA (2016). Data Description Registry Interoperability WG Recommendations.

<http://dx.doi.org/10.15497/RDA00003> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

UK Academy of Medical Sciences (2015). Perspective on 'Conflict of Interest'.

<https://acmedsci.ac.uk/file-download/41514-572ca1ddd6cca.pdf> [Žiūrėta 2017 m. kovo 13 d.]

Wilkinson MD et al. (2016). The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship, Scientific Data 3:160018 doi: 10.1038/sdata.2016.18

<http://www.nature.com/articles/sdata201618> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

World Conference on Research Integrity WCRI (2013). Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations.

<http://www.researchintegrity.org/Statements/Montreal%20Statement%20English.pdf> [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

World Conference on Research Integrity WCRI (2010). Singapore Statement on Research Integrity.

www.singaporestatement.org/statement.html [Žiūrėta 2017 m. sausio 15 d.]

2 priedas. Peržiūros procesas ir suinteresuotųjų subjektų sąrašas

Peržiūros procesas

Šis dokumentas pagrįstas Europos elgesio kodeksas mokslinių tyrimų etikos klausimais, kurį 2011 m. parengė Visos Europos akademijos (ALLEA) ir Europos mokslo fondas (EMF). Tai kintantis dokumentas, kuris bus peržiūrimas kas trejus–penkerius metus ir, siekiant atsižvelgti į naujus susirūpinimą keliančius klausimus, jei reikia, koreguojamas, kad ir toliau galėtų tarnauti tyrėjų bendruomenei gerosios mokslinių tyrimų praktikos pagrindu.

Dabartinė dokumento peržiūrą paskatino pokyčiai, susiję, be kita ko, su: Europos mokslinių tyrimų finansavimo ir reglamentavimo sistemomis; institucijų atsakomybe; mokslinė komunikacija; recenzavimo tvarka; atvirosios prieigos leidyba; naudojimusi duomenų saugykloms; naudojimusi socialinės žiniasklaidos priemonėmis ir piliečių dalyvavimu atliekant mokslinius tyrimus. Atliekant dokumento peržiūrą, kurią inicijavo ALLEA mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė, buvo išsamiai konsultuojamasi su pagrindiniais viešaisiais ir privačiais Europos mokslinių tyrimų suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų juntama bendrystė.

Suinteresuotųjų subjektų sąrašas

Rašytinę grįžtamąją informaciją pateikusių* ir (arba) konsultaciniame suinteresuotųjų subjektų susitikime, kuris įvyko 2016 m. lapkričio mėn. Briuselyje, dalyvavusių+ daugiašalės suinteresuotųjų subjektų organizacijos (angliškai, anglų abėcėlės tvarka):

- BusinessEurope**
- Centre for European Policy Studies (CEPS)*
- Committee on Publication Ethics (COPE)**
- Conference on European Schools for Advanced Engineering Education and Research (CESAER)**
- DIGITALEUROPE**
- EU-LIFE**
- European Association of the Molecular and Chemical Sciences (EUCHEMS)**
- European Association of Research and Technology Organisations (EARTO)**
- European Citizen Science Association (ECSA)*
- European Commission**
- European Network of Research Integrity Offices (ENRIO)**
- European University Association (EUA)**
- Euroscience**
- FoodDrinkEurope**
- Global Young Academy (GYA)**
- League of European Research Universities (LERU)**
- Open Access Infrastructure for Research in Europe (OpenAIRE)**
- Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA)+
- Sense about Science*
- Science Europe**
- Young European Associated Researchers (YEAR)**
- Young European Research Universities Network (YERUN)**

3 priedas. ALLEA Mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė

ALLEA Mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė nagrinėja įvairius vidaus (mokslo bendruomenės) ir išorės lygmens (mokslo ir visuomenės ryšių) klausimus. Kadangi etiniai aspektai yra viena pagrindinių sudedamųjų dalių stiprinant vieningą Europą ir kuriant ALLEA, buvo įsteigta Mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė siekiant suburti visos Europos akademijų ekspertus ir suteikti jiems galimybę nuolat diskutuoti apie mokslinių tyrimų etiką.

Mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė pastaraisiais metais išplėtė savo pajėgumus ir veiklą, kad galėtų tinkamai atlikti pavestą užduotį, t. y. bendrai svarstyti tam tikras temas, tokias kaip mokslinių tyrimų etika, etikos ugdymas mokslo ir mokslinių tyrimų mokymo srityje, etika teikiant mokslo politikos konsultacijas, pasitikėjimas mokslu, netinkamas elgesys mokslo srityje, plagijavimas ir kt.

Kiti neseniai nagrinėti klausimai: dvejopas mokslinių tyrimų rezultatų naudojimas, etiniai rizikos aspektai, mokslas ir žmogaus teisės, aukštajam mokslui ir moksliniams tyrimams Palestinoje teikiama parama, žmogaus embrionų, sintetinės biologijos, nanotechnologijų moksliniai tyrimai ir kt. Be to, grupė dalijasi patirtimi įgyvendinant pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojamą projektą ENERI (Europos mokslinių tyrimų etikos ir sąžiningumo tinklas), kuriuo siekiama mokyti ekspertus su mokslinių tyrimų etika susijusių dalykų ir derinti mokslinių tyrimų etikos infrastruktūrą visoje Europoje.

Reguliariai posėdžiaujanti Mokslo ir etikos nuolatinė darbo grupė, dažniausiai bendradarbiaudama su kitomis atitinkamomis organizacijomis, pavyzdžiui, Europos Komisija, Europos mokslo fondu (ESF), Tarptautine mokslo taryba (ISCU), Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) ir daugeliu kitų, taip pat surengė platesnio pobūdžio teminius susitikimus. Mokslo ir etikos nuolatinės darbo grupės nariai naudojami savo plačiu ekspertų ir institucijų tinklu, kad galėtų sėkmingai peržiūrėti Europos elgesio kodeksą mokslinių tyrimų etikos klausimais.

ALLEA mokslo ir etikos nuolatinės darbo grupės nariai

Göran Hermerén, pirmininkas (Karališkoji Švedijos literatūros, istorijos ir senovės akademija)
Maura Hiney, redakcinės grupės pirmininkė (Karališkoji Airijos akademija)
László Fésüs, redakcinė grupė (Vengrijos mokslų akademija)
Roger Pfister, redakcinė grupė (Šveicarijos menų ir mokslų akademijos)
Els Van Damme, redakcinė grupė (Karališkoji Belgijos mokslų, literatūros ir menų akademija)
Martin van Hees, redakcinė grupė (Karališkoji Nyderlandų menų ir mokslų akademija)
Krista Varantola, redakcinė grupė (Suomijos akademijų taryba)
Anna Benaki (Atėnų akademija, Graikija)
Anne Fagot-Largeault (Académie des Sciences – Mokslų akademija, Prancūzija)
Ludger Honnefelder (Vokietijos tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijų sąjunga)
Bertil Emrah Oder (Bilim Akademisi – Mokslų akademija, Turkija)
Martyn Pickersgill (Karališkoji Edinburgo draugija, Jungtinė Karalystė)
Pere Puigdomenech (Karališkoji Barselonos mokslų ir menų akademija / Katalonijos studijų institutas, Ispanija)
Kirsti Strøm Bull (Norvegijos mokslo ir literatūros akademija)
Zbigniew Szawarski (Lenkijos mokslų akademija)
Raivo Uibo (Estijos mokslų akademija)

Mokslo ir etikos nuolatinėi darbo grupei ir redakcinei grupei talkino Robert Vogt (ALLEA sekretoriatas)

ALLEA, Europos tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijų federacija, buvo įsteigta 1994 m. Šiuo metu ji vienija 58 akademijas iš daugiau nei 40 Europos Tarybos regiono šalių. Federacijai priklausančios akademijos veikia kaip mokslininkų draugijos, idėjų institutai ir mokslinius tyrimus atliekančios organizacijos. Šios akademijos – tai autonominės mokslinių tyrimų, atliekamų visose gamtos, socialinių ir humanitarinių mokslų srityse, lyderių bendruomenės. Todėl ALLEA suteikia galimybę susipažinti su neprilygstamais žmogiškaisiais intelektualinės kompetencijos, patirties ir žinių ištekliais.

Būdama nepriklausoma nuo politinių, komercinių ir ideologinių interesų, ALLEA, vykdydama savo politiką, siekia padėti gerinti pagrindines sąlygas, kuriomis galima siekti mokslo ir akademinų sričių laimėjimų. Kartu su jai priklausančiomis akademijomis ALLEA gali nagrinėti pačius įvairiausius sandaros ir politikos klausimus, su kuriais Europa susiduria mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse. Tai darydama ji vadovaujasi bendru supratimu, kad Europą vienija istoriniai, socialiniai ir politiniai veiksniai ir mokslinės bei ekonominės priežastys.

www.allea.org

Federacijai priklausančios akademijos

Airija: The Royal Irish Academy - Acadamh Ríoga na hÉireann; **Albanija:** Akademia e Shkencave e Shqipërisë; **Armėnija:** Գիտությունների ազգային ակադեմիա; **Austrija:** Österreichische Akademie der Wissenschaften; **Baltarusija:** Нацыянальная акадэмія навук Беларусі; **Belgija:** Académie Royale des Sciences des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique; Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten; Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde; Académie Royale de langue et de littérature françaises de Belgique; **Bosnija ir Hercegovina:** Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine; **Bulgarija:** Българска академия на науките; **Čekija:** Akademie věd České republiky; Učená společnost České republiky; **Danija:** Kongelige Danske Videnskabernes Selskab; **Estija:** Eesti Teaduste Akadeemia; **Gruzija:** საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია; **Graikija:** Ακαδημία Αθηνών; **Italija:** Accademia Nazionale dei Lincei; Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti; Accademia delle Scienze di Torino; **Ispanija:** Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales; Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans; **Izraelis:** השרון לילית למדעים ; האקדמיה הלאומית ; **Jungtinė Karalystė:** The British Academy; The Learned Society of Wales; The Royal Society; The Royal Society of Edinburgh; **Juodkalnija:** Crnogorska akademija nauka i umjetnosti; **Kosovas:** Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës; **Kroatija:** Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti; **Lenkija:** Polska Akademia Umiejętności; Polska Akademia Nauk; **Latvija:** Latvijas Zinātņu akadēmija; **Lietuva:** Lietuvos mokslų akademijos; **Makedonija:** Македонска Академија на Науките и Уметностите; **Moldova:** Academia de Științe a Moldovei; **Nyderlandai:** Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen; **Norvegija:** Det Norske Videnskaps-Akademi; Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab; **Prancūzija:** Académie des Sciences - Institut de France; Académie des Inscriptions et Belles-Lettres; **Portugalija:** Academia das Ciências de Lisboa; **Rumunija:** Academia Română; **Rusija:** Российская академия наук (asocijuotoji narė); **Serbija:** Srpska Akademija Nauka i Umetnosti; **Slovakija:** Slovenská Akadémia Vied; **Slovėnija:** Slovenska akademija znanosti in umetnosti; **Suomija:** Tiedeakatemiain neuvottelukunta; **Švedija:** Kungl. Vetenskapsakademien; Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; **Šveicarija:** Akademien der Wissenschaften Schweiz; **Turkija:** Türkiye Bilimler Akademisi; Bilim Akademisi; **Ukraina:** Національна академія наук України; **Vengrija:** Magyar Tudományos Akadémia; **Vokietija:** Leopoldina - Nationale Akademie der Wissenschaften; Union der deutschen Akademien der Wissenschaften; Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Akademie der Wissenschaften in Hamburg, Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissenschaften und der Künste, Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig (asocijuotosios narės)

integrity | in'ti

1 the quality of being honest and having strong moral principles; *integrity*.

2 the state of being whole; *integrity*.

- the condition of being whole
- internal consistency

ALLEN

ALL European
Academies

